

БЕЛГОРОДСЬКА ОБЛАСТЬ. ПОЛІТИЧНІ КОНТЕКСТИ

станом на жовтень 2025 року

Білгород у складі УНР (1918), добірка фото

1.1. Коротка характеристика Белгородської області як адміністративно-територіальної одиниці Росії.

Белгородська область — є одним із суб'єктів Російської Федерації, розташований в Центральному федеральному окрузі. Утворений в 1954 році, область займає площу близько 27 тисяч квадратних кілометрів і включає в себе 21 муніципалітет, в тому числі три міських округи: Белгородський, Старий Оскол і Губкін. Адміністративним центром області є місто Белгород.

Область межує з Курською та Воронежською областями і має протяжний південний кордон з Харківською областю України. Географічне положення сприяло історичному розвитку регіону як важливого аграрного, промислового і логістичного вузла Росії, особливо в контексті металургійної промисловості і видобутку залізної руди в районі Старого Оскола і Губкіна.

Демографічні особливості регіону також мають суттєвий вплив на політичні процеси. Населення Белгородської області становить близько 1,5 мільйона осіб за даними на початок 2024 року. Переважна більшість населення проживає в містах, причому найбільшими агломераціями є Белгородська, Старооскольська та Губкінська. Водночас, наявність значної частки сільського населення (близько 35% від загальної кількості жителів) зумовлює конкретні запити на соціальну підтримку, розвиток інфраструктури та аграрну політику, що активно враховується під час виборчих кампаній.

Белгородська область характеризується відносно стабільним етнічним представництвом: понад 90% населення складають росіяни, також проживають українці, вірмени, азербайджанці та білоруси.

За результатами перепису населення 2020 року в Белгородській області проживали такі національності:

Національності	Населення, чол	Частина
Росіяни	1 234 338	80,13 %
Українці	15 481	1,00 %
Вірмени	4931	0,32 %
Турки	3818	0,25 %
Азербайджанці	3471	0,23 %
Татари	1639	0,11 %
Цигани	1543	0,10 %
Інші	275 265	17,87 %
Підсумок	1 540 486	100,00 %

Етнічна карта Белгородської області

- Росіяни є найчисленнішою національністю у всіх районах Белгородської області. Росіяни проживають практично у всіх населених пунктах регіону.
- Українці - в більшості випадків проживають в прикордонних з Україною районах, таких як Шебекінський, Борисівський, Грайворонський та інші.
- Білоруси проживають переважно в Чернянському районі, який межує з Брянською областю.
- Вірмени - найбільша вірменська громада розташована в місті Белгород.

- Азербайджанці проживають в основному в Липецькому і Звєревському районах.
- Молдавани представлені в основному в місті Харцизьк і його околицях.
- Турки та татари рівномірно розміщені по території області.

1.2. Політичний устрій регіону

Політичний устрій Белгородської області будується відповідно до загальних принципів федеративного устрою рф і являє собою класичну модель регіонального управління з підвищеним впливом федерального центру.

Губернатор Белгородської області є вищою посадовою особою в регіоні, яка здійснює керівництво виконавчою владою. Очолює обласну адміністрацію В'ячеслав Гладков, який був призначений у 2020 році спочатку у статусі виконувача обов'язків губернатора, а потім обраний на виборах 2021 року з результатом понад 78% голосів. Гладков активно позиціонує себе як "губернатор безпеки" на тлі війни та розташування регіону в прикордонній зоні.

Уряд Белгородської області є вищим органом виконавчої влади, який координує діяльність відомств, комітетів і канцелярій. До його структури входять: Департамент внутрішньої та кадрової політики, Департамент охорони здоров'я, Департамент сільського господарства та інші відповідні відомства. Уряд області відіграє допоміжну роль у реалізації рішень губернатора та виконанні федеральних доручень.

Законодавчу владу в області здійснює Белгородська обласна Дума — однопалатний парламент, що складається з 50 депутатів. Після виборів 2020 року в складі Думи домінує партія "Єдина Росія", яка отримала близько 90% мандатів. Опозиційні сили, такі як КПРС та ЛДПР, представлені мінімально, виконуючи переважно роль формальної опозиції без реального впливу на ухвалення рішень.

Зв'язок Белгородської області з федеральним центром є однією з найважливіших характеристик її політичного устрою. Область бере активну участь у федеральних програмах, таких як «Комплексний розвиток сільських територій», «Безпечні та якісні дороги», Белгородська область бере участь у федеральній програмі модернізації первинної медико-санітарної допомоги спрямований на підвищення доступності медичної допомоги, що забезпечує стабільне фінансування з федерального бюджету. Останніми роками роль координації з центром ще більше посилилася у зв'язку з військовими діями, мобілізацією та відновлювальними роботами у прикордонних районах. Хоча Белгородська область не отримала особливого статусу одного з регіонів «першої лінії», вона фактично стала територією прямого стратегічного управління з боку відповідних федеральних відомств - Міністерства оборони, МНС і Міністерства економічного розвитку.

Цікавим аспектом є те, що для Белгородської області характерний досить високий ступінь бюрократичної централізації. Внутрішньополітичні та кадрові рішення тут узгоджуються з Адміністрацією президента росії, а сам губернатор входить в число керівників, діяльність яких регулярно оцінюється через систему нагляду за територіями і KPI на федеральному рівні.

1.3 Губернаторська влада і керівництво виконавчою владою Белгородської області

У зв'язку з обмеженим доступом до офіційних інтернет-ресурсів влади Белгородської області, в тому числі до сайту обласного уряду та структурних сторінок відомств, збір інформації про політичні контексти, склад регіонального керівництва та ключових посадових осіб здійснювався на основі відкритих джерел. Навіть при використанні VPN-сервісів доступ до ряду урядових сайтів залишався заблокованим, що значно ускладнювало перевірку даних на актуальність.

Додатковим фактором, що впливає на достовірність інформації, є висока плинність кадрів в органах виконавчої влади Белгородської області. На період з 2022 по 2025 рік для регіону характерна значна кількість ротацій у складі заступників губернатора, міністрів та керівників відомств, а також часті переходи чиновників на федеральний рівень або участь у військових та добровольчих формуваннях. Така динаміка також породжує можливі часові неточності в ідентифікації посадових осіб, особливо при спробі ретроспективного аналізу.

Гладков В'ячеслав Владімірович [обіймає](#) посаду губернатора Белгородської області з листопада 2020 року. Його призначення відбулося указом президента Росії після відставки Євгенія Савченко, який керував регіоном більше двох десятиліть. До роботи в Белгородській області Гладков займав пост заступника міністра просвіти Російської Федерації, а раніше працював в уряді Севастополя, де курирував внутрішню політику.

Губернатор активно використовує цифрові інструменти зв'язку для підтримки постійного зв'язку з населенням. Через свій [Telegram-канал](#) та регулярні відеозвернення він інформує мешканців про ситуацію в регіоні, вжиті заходи та дії влади.

При цьому Гладков залишається повністю [лояльним](#) до федерального центру. Його політика повністю [вписується](#) в стратегію президента Росії щодо забезпечення безпеки прикордонних районів і зміцнення соціальної стабільності.

З початком війни в Україні він став одним з найбільш публічних губернаторів Росії, але його дії неодноразово піддавалися критиці. Зокрема, у 2023 році мешканці Шебекінського району [висловили невдоволення слабкістю](#) заходів щодо забезпечення безпеки на тлі регулярних обстрілів прикордонних територій. У соціальних мережах поширювалися петиції та відкриті листи з вимогою посилити захист населення, але губернатор публічно обмежився обіцянками посилити будівництво [оборонних споруд](#) і розвитку [систем оповіщення](#).

Зайнуллін Рустем Шаукатович з січня 2022 року, незважаючи на арешт та знаходження під вартою, [обіймає посаду заступника губернатора](#) Белгородської області та міністра майна та земельних відносин. Наразі [тимчасово](#)

[усунений](#) але не звільнений з посади. До цього він обіймав аналогічні посади в Удмуртській республіці та Севастополі.

У вересні 2021 року Зайнулліна призначили радником губернатора Белгородської області, а в січні 2022 року затвердили на посаді заступника губернатора та міністра майна та земельних відносин регіону.

У жовтні 2024 року Зайнуллін [увійшов до складу](#) добровольчого батальйону "Барс-Белгород", створеного для захисту цивільної інфраструктури та боротьби з диверсійно-розвідувальними групами на території регіону. Губернатор В'ячеслав Гладков відзначив мужній вчинок свого заступника.

Пономарьов Ілля В'ячеславовіч був [призначений](#) першим заступником губернатора Белгородської області з економіки у березні 2025 року. До цього, з січня 2025 року, він виконував обов'язки виконувача обов'язків губернатора на цій посаді, а раніше працював радником губернатора В'ячеслава Гладкова з економічних питань. Його призначення було офіційно затверджено депутатами Белгородської обласної думи 20 березня 2025 року.

До приходу в Белгородську область Пономарьов [обіймав](#) різні посади в комерційних і урядових структурах Іжевська та Удмуртської республіки. У 2016 році призначений головою Агентства інвестиційного розвитку Удмуртської Республіки. У 2019 році працював заступником губернатора та головою уряду міста Севастополя, де здійснював нагляд за роботою департаментів фінансів та капітального будівництва.

У 2018 році депутати Законодавчих зборів Севастополя [висловили](#) недовіру Пономарьову, звернувши увагу на подання недостовірних бюджетних показників, порушення у сфері обліку, використання та приватизації державного майна, а також недоліки в роботі з розвитку економіки.

Мілексін Андрій Вікторовіч з лютого 2022 року обіймає посаду заступника губернатора Белгородської області та міністра освіти області. До цього він обіймав посаду директора Департаменту навчання, підвищення кваліфікації та соціального забезпечення вчителів Міністерства освіти Російської Федерації. Його [призначення](#) підтримали губернатор В'ячеслав Гладков та міністр освіти Сергій Кравцов, які відзначили його досвід та професіоналізм.

У серпні 2023 року Мілексін опинився в центрі [суспільної уваги](#) через інцидент у кримському дитячому таборі «Мультфільм», де вожата ображала дітей із Шебекіна. Міністр відреагував на ситуацію, повідомивши про відсторонення вожатої від роботи та початок розслідування. Він також наголосив на важливості залучення до роботи з дітьми фахівців із Белгородської області, що викликало дискусії в суспільстві.

У лютому 2025 року Мильохін повідомив про [підписання контракту](#) з добровольчим загonom «Барс-Белгород», що спричинило обговорення в суспільстві щодо його участі у воєнних діях.

Крім того, у квітні 2024 року батьки белгородських дітей [скаржилися на умови](#) в дитячих таборах, зокрема на брудні кімнати та несмачну їжу. Міністр освіти Андрій Мильохін прокоментував ситуацію, зазначивши, що всі зауваження були опрацьовані, та висловив подяку батькам за зворотний зв'язок.

Медведева Ольга Іллівна з січня 2022 року обіймає посаду віце-губернатора Белгородської області [з питань внутрішньої політики](#). До цього вона очолювала Белгородську міську раду, а раніше обіймала посади в міській адміністрації, зокрема посаду заступника голови з внутрішньої та кадрової політики. Її призначення на поточну посаду було представлено губернатором В'ячеславом Гладковим на оперативній нараді уряду області.

На посаді заступника губернатора з внутрішньої політики Медведева курирує Міністерство суспільних комунікацій регіону та відповідає за взаємодію з муніципалітетами. У січні 2023 року вона [представила](#) кандидатуру Валентина Демидова на посаду мера Белгорода, наголосивши на його управлінському досвіді та професійних компетенціях.

Медведева має низку [нагород](#), серед яких звання «Почесний працівник загальної освіти» (2007) та медаль «За заслуги перед Белгородською землею» II ступеня (2020).

У 2022 році, перебуваючи на посаді голови Белгородської міської ради, Медведева та Гладков [відзначили низькі результати](#) роботи з громадськими організаціями в обласному центрі. Ця заява викликала критику з боку деяких представників громадських організацій, які вважали, що влада недостатньо підтримує громадські ініціативи.

Антоненко Андрєй Александровіч - заступник губернатора Белгородської області, відповідає за аграрний блок і природокористування. Офіційно його [затвердили](#) на посаду у лютому 2025 року після кількох місяців у статусі в.о. До цього він очолював [Міністерство сільського господарства та продовольства Белгородської області](#), а раніше працював директором Фонду Горіна та виконавчим директором Ревізійного об'єднання сільськогосподарських кооперативів «Білогір'я». Його призначення підтримав

губернатор В'ячеслав Гладков, наголосивши на своєму досвіді в аграрному секторі та сільській кооперації.

З кінця 2022 року Антоненко став громадським прихильником ідеї біологізації сільського господарства. Активно пропагує [органічне землеробство](#) та технології збереження ґрунтів. На конференції «Ґрунт як надорганізм» у грудні 2022 року він заявив про необхідність визнати ґрунт стратегічним ресурсом та відмовитися від надмірного використання хімікатів.

У листопаді 2024 року Антоненко [приєднався до](#) добровольчого загону "Барс-Белгород", тимчасово призупинивши виконання обов'язків заступника губернатора. Він став одним із перших високопосадовців, хто зробив такий крок. Його вчинок викликав суспільну дискусію, але отримав схвалення з боку губернатора.

Довгалюк Сергій Владімірович - заступник губернатора Белгородської області, відповідальний за житлово-комунальне господарство. Його офіційно [затвердили](#) на посаді 28 вересня 2023 року після періоду перебування в статусі в.о. з 11 вересня того ж року. До цього він обіймав посаду заступника губернатора Іркутської області, де курирував міністерства житлової політики та енергетики, будівництва, транспорту та дорожнього господарства, а також служби по тарифам.

Крім того, він керував [відновленням територій](#), які постраждали від повені 2019 року та координував відновлення міста Кіровськ у складі так званої ЛНР, надавав гуманітарну підтримку населенню у так званій ДНР.

Народився 1975 року на Дніпропетровщині. У 1997 році закінчив Воронежський військовий інститут радіоелектроніки. До 2009 року служив в армії, вийшов у відставку у званні підполковника. Він ветеран бойових дій. Після служби працював у відділі Федерального агентства державних резервів у Центральному федеральному окрузі, а також у державних та комерційних будівельних компаніях.

[Призначення](#) Довгалюка на посаду заступника губернатора Белгородської області підтримав губернатор В'ячеслав Гладков, який відзначив його досвід роботи у великих компаніях, органах влади та в зоні так званої СВО. Губернатор доручив йому забезпечити підготовку до осінньо-зимового періоду в прикордонній зоні, підготовку резервного генеруючого устаткування, транспорту, механізмів і персоналу підприємств до вирішення проблем в будь-який час доби.

Також Довгалюк активно займається гуманітарною [підтримкою](#). У лютому 2025 року він оголосив про передачу бійцям гуманітарної допомоги, медикаментів, посилок від волонтерів, москітних сіток, а також будівельних матеріалів для ремонту лікарні та бліндажів у ЛНР та ДНР.

У листопаді 2024 року Зайнуллін [завершив](#) службу у батальйоні і повернувся до виконання обов'язків в обласному уряді. Губернатор вручив йому лист подяки за сумлінну службу і вірність рідній землі.

Кіреєва Тат'яна Владімірівна - заступник губернатора Белгородської області та міністр у справах молоді з вересня 2023 року. Її [Призначення](#) стало першим випадком в Росії створення окремої посади віце-губернатора, відповідального за молодіжну політику на регіональному рівні.

До цього, з квітня 2023 року, вона [обіймала](#) посаду міністра у справах молоді, а раніше була першою заступницею міністра суспільних комунікацій Белгородської області. Її

професійний шлях включає службу в органах внутрішніх справ з 1994 по 2014 рік, де вона очолювала прес-служби МВС по Белгородській області та Головного управління МВС по Краснодарському краю.

На посаді міністра у справах молоді Кіреєва бере активну участь у розробці молодіжної політики в регіоні. Курує проекти, спрямовані на [патріотичне виховання](#), розвиток волонтерства та залучення молоді до громадської діяльності. Зокрема, під її керівництвом реалізуються програми з навчання молоді тактичній та спеціальній підготовці, включаючи керування дронами та надання першої медичної допомоги.

У травні 2024 року Татьяна Кіреєва увійшла до рейтингу [найвпливовіших жінок](#) Белгородської області, посівши 43 місце.

У 2025 році Кіреєва повідомила про [моніторинг понад 100 тисяч акаунтів школярів](#) у соціальних мережах у межах програми з виявлення деструктивного контенту. Ця заява викликала занепокоєння у батьків та правозахисників, які висловили занепокоєння щодо втручання у приватне життя неповнолітніх.

Дядькін Сергій В'ячеславовіч з квітня 2024 року обіймає посаду заступника губернатора Белгородської області з [питань регіональної безпеки](#). Він курирує обласне управління безпеки, територіальну оборону та взаємодію з правоохоронними органами.

З 2000 по 2002 рік служив у Збройних Силах Російської Федерації, брав участь в антитерористичних операціях. Після служби понад 20 років працював [на керівних посадах](#) у великих комерційних організаціях, серед яких ПАТ «Газпром», КП «Русал», ВАТ «Волготанкер» та АТ «Група Е4».

З 1 квітня 2024 року виконував обов'язки заступника губернатора Белгородської області, а 18 квітня того ж року був [офіційно затверджений](#) на посаді.

У грудні 2024 року Дядькін оголосив [про проведення перевірки](#) щодо голови управління Екополювання нагляд Андрєя Гоца, який призупинив держконтракт та підписав контракт із Міноборони на службу у добровольчому формуванні БАРС-Белгород. Він наголосив, що інформація про можливе адміністративне правопорушення буде ретельно та об'єктивно перевірятися.

Лоренц Александр Александровіч з серпня 2024 року обіймає [посаду заступника губернатора](#) Белгородської області та голови Адміністрації губернатора. До цього він обіймав посади прокурора в Ставропольському краї та Ярославській області, де зарекомендував себе як принциповий і невідкупний керівник.

У жовтні 2019 року його призначили прокурором Ставропольського краю. За час роботи він ініціював порушення понад 20 кримінальних справ проти високопосадовців та бізнесменів, за що отримав прізвисько «Блакитний [ферзь](#)». Особливу увагу він приділяв захисту природних територій, зокрема, запобіг забудові охоронюваних земель навколо гори Машук.

У грудні 2022 року Лоренца призначили прокурором Ярославської області. Під його керівництвом прокуратура ініціювала перевірки у справах про шахрайство з прибиранням снігу, поверненням земель у державну власність та стягненням збитків з бюджету.

У серпні 2024 року Александра Лоренца [призначили виконувачем](#) обов'язків заступника губернатора Белгородської області – головою Адміністрації губернатора. Його кандидатура була затверджена обласною думою у вересні того ж року.

У жовтні 2024 року Лоренц підписав контракт з Міністерством оборони РФ та [вступив до](#) добровольчого загону «Барс-Белгород», де обійняв посаду заступника командира батальйону з виховної роботи. Загін займається охороною життєво важливих об'єктів, боротьбою з безпілотниками та диверсійними групами.

Іконніков Андрей Александровіч, станом на травень 2025 року обіймає посаду Міністра охорони здоров'я Белгородської області. На початку лютого 2025 року тимчасово [залишив посаду](#), щоб приєднатися до добровольчого загону БАРС-Белгород з метою організації ефективної медичної служби в бойових умовах. На час його відсутності обов'язки міністра виконувала перший заступник Людмила Крилова

У березні 2025 року Іконніков повернувся до виконання обов'язків міністра охорони здоров'я. Він зазначив, що досвід, набутий у загоні, дозволив йому ухвалити низку організаційних рішень, серед яких призначення постійного командира медичної служби з бойовим досвідом та розробка програми медичного забезпечення сімей військовослужбовців.

Крім того, у лютому 2025 року Іконнікова нагородили [медаллю](#) ордена «За заслуги перед Вітчизною» II ступеня за заслуги у сфері охорони здоров'я та багаторічну сумлінну працю.

Четвериков Сергей Николаевич - міністр цифрового розвитку, призначений заступником губернатора. Основний напрям його роботи пов'язаний із розвитком цифрової інфраструктури, телекомунікацій і систем оповіщення. Його відомство регулярно стикається з критикою щодо якості мобільного зв'язку та інтернету у прикордонних районах. Показовим став [випадок](#) у хуторі Красиво Борисовського району (13 км від кордону з Україною), де жителі були змушені оповіщати одне одного про обстріли ударами в залізничну рейку через відсутність працюючої сирени та перебої зі зв'язком.

У відповідь на скарги місцевих мешканців Четвериков заявив, що обласна влада передала операторам вимогу перевірити якість сигналу та провести до селища оптоволоконний кабель. Водночас, за словами жителів, обіцянки про підключення «оптики» лунають уже кілька років, що підриває довіру до влади та створює іміджеві ризики для регіонального керівництва.

Шаролапова Наталія Александровна - міністр фінансів та бюджетної політики регіону, також отримала статус заступника губернатора. Шаролапова курує питання формування обласного бюджету, контролює міжбюджетні трансферти та розподіл коштів на соціальні програми, оборонні споруди та відновлювальні роботи. На неї покладено завдання забезпечити збалансованість регіональних фінансів в умовах скорочення федеральної підтримки. Так, якщо у 2023 році область отримала 9,4 млрд рублів на відновлення зруйнованої інфраструктури,

то у 2024 році ця сума зменшилась майже утричі і склала 3 млрд рублів. Основною причиною відповідного призначення стала необхідність посилення контролю за використанням фінансів та регіональних коштів.

1.4. Регіональні еліти і політичні клани

Гірничо-металургійний комплекс залишається найбільшим економічним гравцем, що впливає на політичні процеси в регіоні. Металоінвест, що належить мільярдеру Алішеру Усманову і контролює Лебединський і Стойленський гірничо-збагачувальні комбінати, є одним з [найбільших інвесторів в регіоні](#). У 2025 році було підписано угоду про соціально-економічне партнерство між Металлоінвестом і урядом Белгородської області. забезпечення інвестицій у розмірі понад 2,1 млрд рублів з боку компанії та понад 3,4 млрд рублів з обласного бюджету. Кошти спрямовуються на розвиток освіти, охорони здоров'я, спорту та міської інфраструктури.

Лідуючі позиції займають агрохолдинги «Приосколе» і «Белгранкорм». Компанія «Приосколля», заснована бізнесменом Геннадієм Бобрицьким, є одним з найбільших виробників м'яса птиці в Росії. У 2022–2024 роках компанія активно брала участь у регіональних програмах продовольчої безпеки та гуманітарної допомоги переселенцям з прикордонних районів. Однак, згідно з розслідуванням ["Верстки"](#), у 2023 році щодо низки дочірніх підприємств "Приоскол'я" були проведені перевірки щодо підозр у завищенні цін на продукцію, що постачається для державних потреб.

Група компаній «Белгранкорм» також [активно співпрацює](#) з регіональними органами влади. Через дочірні підприємства агрохолдинг бере участь у програмах реконструкції соціальної інфраструктури в сільській місцевості та спонсорує різного роду заходи.

Керівники агрохолдингів також є членами різних громадських рад при губернаторі і мають прямий доступ до механізмів розподілу бюджетних дотацій, що зміцнює їх позиції в регіональній політичній архітектурі.

Приклади участі [представників агропромислових підприємств](#) у громадських радах:

- **Васілій Івановіч Золотухін**, заступник голови Громадської палати Белгородської області та голова ради директорів АТ «Керуюча компанія «Агропромислова група БВК», очолює Громадську раду при ветеринарному управлінні Белгородської області.
- Голова Ради директорів ТОВ «Агроуніверсал» **Владімір Яковіч Родіонов** очолює Громадську раду при Міністерстві фінансів та бюджетної політики Белгородської області.

Така співпраця свідчить про тісні взаємовідносини бізнесу та влади, де підтримка стабільної роботи гірничодобувного сектору є пріоритетом для регіональної влади.

Попри помітну економічну силу цих груп, у Белгородській області не сформувалися стійкі політичні клани в класичному розумінні. З кінця 1990-х років в регіоні проявилася тенденція до побудови системи управління, в якій всі ключові рішення були зосереджені в руках губернатора і його найближчого оточення, що свідчить про високий ступінь централізації політичного управління. Навіть зміна голови регіону з Євгенія Савченка на В'ячеслава Гладкова у 2020 році відбулася без значних елітних конфліктів, що свідчить про високий рівень централізованості політичного управління.

Схоже, що місцеві бізнес-еліти насамперед зацікавлені в збереженні стабільних умов для ведення господарської діяльності, а не в активній політичній грі. Це зумовлює їхню прагматичну лояльність до обласної влади та федерального центру. Їхня взаємодія з владою базується на принципі взаємної підтримки: бізнес бере участь у соціальних проектах, підтримує мобілізаційні ініціативи, а влада, своєю чергою, створює комфортні умови для ведення бізнесу та захисту від зовнішніх ризиків. Натомість вони отримують доступ до регіональних проектів в у сферах будівництва, логістики, продовольчого забезпечення та соціальної інфраструктури

1.5 Силкові сценарії перерозподілу активів на рівні Белгородської області по федеральному центру

У 2023 році між агрохолдингом «Агро-Білогір'я» та групою компаній «Русагро» виник корпоративний конфлікт. Після підписання угоди про злиття засновник «Агро-Білогір'я» Володимир Зотов вийшов з угоди, пославшись на обмежену участь в управлінні новою структурою і виявивши фінансові ризики. У відповідь «Русагро» подала позов до суду, вимагаючи зобов'язати Зотова укласти угоду про створення нової юридичної особи. Суд наклав арешт на акції Зотова та його партнерів в «Агро-Білогір'ї».

У корпоративний конфлікт між «Агро-Білогір'ям» і «Русагро» втрутилися правоохоронні органи: прокуратура Белгородської області направила подання до Федеральної податкової служби з вимогою скасувати раніше зареєстровані зміни в структурі власності компанії. Це був яскравий приклад участі державних органів у вирішенні спорів між бізнес-структурами, що посилює підозри щодо можливого політичного підґрунтя конфлікту та адміністративного тиску на одну зі сторін.

Згодом «Русагро» домоглася передачі частини цих акцій собі, а в листопаді 2024 року оголосила про завершення придбання 100% акцій «Агро-Білогір'я». Цей конфлікт став одним із найгучніших корпоративних спорів в агропромисловому секторі регіону.

Однак у 2025 році [арешт Вадіма Мошковича](#), одного з ключових власників агропромислової групи «Русагро», став симптомом більш масштабного процесу за участю федерального центру. Його затримання сколихнуло аграрну галузь, поставивши під загрозу не тільки стабільність самого холдингу, а й фінансову стабільність Белгородської області - регіону, де «Русагро» мала найбільший вплив. Мошкович довгий час налагоджував зв'язки з місцевими елітами, в тому числі губернатором В'ячеславом Гладковим, де його компанія мала статус стратегічного інвестора, пообіцявши внести до обласного бюджету в 2024-2025 роках до 6 млрд рублів. Такий масштаб участі в економіці регіону робить «Русагро» системоутворюючим підприємством, а сам конфлікт є регіональним фактором ризику.

Слідчі дії, пов'язані з обгородкою між «Русагро» і «Агро-Білогір'ям» і можливою загрозою націоналізації активів «Русагро», свідчать про те, що конфлікт вийшов за корпоративні рамки і перейшов в площину перерозподілу майна під контролем держави. Федеральна влада вже розглядає сценарії передачі холдингу «лояльному власнику» або його часткової націоналізації.

На тлі активних зусиль росії з міжнародного лобювання зняття санкцій з агропромислового сектору ситуація довкола «Русагро» набуває особливого значення. Арешт керівництва холдингу та можлива передача активів під контроль лояльних до Кремля структур свідчать про стратегічний перерозподіл власності на користь наближених до влади фігур. В умовах, коли доступ до експортних ринків вуглеводнів обмежений, агропромисловий комплекс стає для російських еліт новим джерелом надприбутків і геоекономічного впливу.

На думку [Якова Міркіна та Льва Ліпсіца](#), аграрний сектор сьогодні фактично перетворюється на «нову нафту» — ресурс, через який Кремль може не лише забезпечувати валютні надходження, а й винагороджувати лояльних олігархів за політичну відданість. У цьому контексті тиск на незалежні агрохолдинги та їх подальша націоналізація або захоплення управління виглядають як частина системної стратегії переналаштування економіки під санкційний режим.

1.6 Представники регіону на федеральному рівні

Станом на травень 2025 року Белгородська область представлена на федеральному рівні наступними політиками, кожен з яких має свою історію і, в деяких випадках, пов'язана з певними скандалами:

1.6.1 Рада Федерації (сенатори)

Чефранова Жанна Юрьевна, [сенаторка від виконавчої влади](#) Белгородської області, була призначена на посаду у жовтні 2023 року. Вона бере активну участь у суспільно-політичному житті регіону, зокрема коментуючи резонансні події. Так, у березні 2025 року вона [різко засудила](#) висловлювання Ровшана Аскерова про ситуацію в

Белгороді, назвавши їх проявом втрати інтелекту та духовності.

Колишній волейболіст, олімпійський чемпіон, уродженець Львівської області **Хтей Тарас Юрійович** став [сенатором](#) від законодавчої гілки влади Белгородської області у червні 2024 року. Раніше він зізнався, що уклав [фіктивний шлюб](#) для отримання російського громадянства, що викликало суспільний резонанс та обговорення можливості позбавлення його громадянства.

1.6.2 Державна дума (депутати VIII скликання)

Скоч Андрій Владімірович, [депутат Держдуми](#) з 1999 року, відомий своєю благодійною діяльністю через фонд «Покоління». Однак його ім'я неодноразово згадувалося у зв'язку з ймовірними зв'язками з кримінальними структурами, зокрема, з Солнцевським організованим злочинним угрупованням. Крім того, у 2022 році з'явилися повідомлення про його виїзд з Росії під час мобілізації, що викликало критику на його адресу.

Суруг Валерій Степанович - [депутат Державної Думи](#) від Белгородської області [підтримав пенсійну реформу](#) у 2018 році, чим викликав негативну реакцію у виборців. На зустрічі зі студентами він заявив, що без підвищення пенсійного віку Росія не отримала б "ліцензію на валюту", що було сприйнято як непереконливе виправдання.

Боженів Сергій Анатольєвіч, колишній губернатор Волгоградської області. За час свого губернаторства він зіткнувся з [критикою за конфлікти](#) з регіональним керівництвом, скандали на виборах і багато інших скандалів. Після відставки з посади губернатора Волгоградської області продовжив політичну кар'єру в Белгородській області, де був призначений заступником губернатора, а потім [обраний депутатом Думи](#) від регіону.

1.6.3 Представники федеральних органів влади в регіоні

З 2021 року **Кремнєва Ольга Ніколасвна** [обіймає посаду головного федерального інспектора](#) по Белгородській області. Раніше вона обіймала посаду Федерального інспектора з 2014 року. До її професійної діяльності входить робота в органах соціального захисту населення та в юридичному відділі Белгородської обласної думи. Кремнєва бере активну участь у громадському житті регіону, в тому

числі в заходах, присвячених розвитку некомерційного сектора.

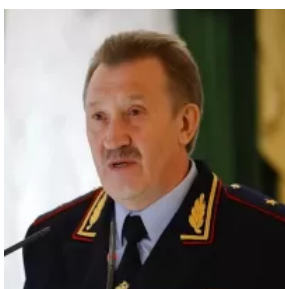
Ілюхін Геннадій Анатольєвіч (фото може виявитися недостовірним, так як офіційний сайт Офісу повноважного представника Президента РФ по Центральному федеральному окрузі надає інформацію про його біографії та посаді, але не містить його зображення). З 2022 року обіймає посаду Федерального інспектора по Белгородській області. До цього він служив у Збройних силах РФ з 1987 по 2022 рік. Ілюхін був нагороджений рядом державних нагород, в тому числі орденом «За мужність» і медалями ордена «За заслуги перед Вітчизною» I і II ступеня.

1.7. Правоохоронні органи в регіоні

У Белгородській області силовий блок відіграє ключову роль у забезпеченні внутрішньої стабільності, особливо після початку повномасштабної війни у 2022 році. Белгородська область, як прикордонний регіон, стала об'єктом підвищеної уваги з боку силових структур. У травні 2023 року в Белгородському регіоні було запроваджено режим [контртерористичної операції](#) через проникнення диверсійно-розвідувальної групи з України, що підкреслює активну участь ФСБ, МВС та інших силових відомств.

Крім того, у березні 2025 року губернатор В'ячеслав Гладков [закликав силовиків посилити](#) контроль за витрачанням бюджетних коштів, особливо федеральних, спрямованих на реалізацію державних програм та підтримку жителів прикордонної зони. Це свідчить про розширення функцій правоохоронних органів, включаючи нагляд за фінансовими потоками та запобігання корупції.

За даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, **Богданов Дмитрій Міхаїлович** (фото відсутнє) [був затверджений](#) на посаді [начальника](#) Управління ФСБ по Белгородській області 17 грудня 2024 року. Він замінив на цій посаді Олександра Кулагіна, який очолював відомство з листопада 2021 року і, за даними ЗМІ, був [переведений на аналогічну посаду в Криму](#). До призначення в Белгородську область Дмитро Богданов обіймав посаду заступника начальника Управління ФСБ по Омській області, де курирував питання економічної безпеки. З цієї посади він залишив у травні 2020 року. За інформацією Головного управління розвідки України, надходили повідомлення про перевищення службових повноважень співробітниками ФСБ у рамках [фільтраційних заходів](#) у прикордонних районах, що викликало занепокоєння серед населення та критичні публікації у ЗМІ.

Управління Міністерства внутрішніх справ (МВС) по Белгородській області [очолює](#) генерал-майор поліції **Умнов Василій Петрович**. На цю посаду він був призначений указом Президента Російської Федерації від 21 серпня 2017 року. До цього Умнов обіймав посади заступника начальника Головного управління МВС Росії по

Краснодарському краю та начальника управління внутрішніх справ по місту Сочі. Його діяльність у Белгородській області зосереджена на забезпеченні громадського порядку. Однак у 2023-2024 роках, за словами одного з представників територіальної оборони Белгородської області, кілька разів виникали ситуації, пов'язані із [затриманням журналістів](#) та активістів без пояснення причин.

На даний момент прокурором Белгородської області є [державний радник юстиції](#) 3 класу **Торговченков Владімір Івановіч**. На цю посаду він призначений указом Президента РФ від 2 березня 2020 року. До цього Торговченков обіймав посаду прокурора Тамбовської області з березня 2010 року. У органах прокуратури працює з 1989 року, пройшовши шлях від помічника прокурора до керівних посад у Липецькій області, а також в Генеральній прокуратурі РФ.

За час служби він був нагороджений орденом Червоної Зірки і орденом Пошани, а також має звання «Заслужений працівник прокуратури Російської Федерації».

Щодо діяльності органів прокуратури у період з 2022 року, то вона зосереджена на нагляді за дотриманням законодавства в контексті мобілізації, гуманітарного постачання та оборонного будівництва. У 2023 році в області зросла [кількість звернень](#) від [сімей мобілізованих громадян](#), які висловлювали занепокоєння умовами служби та навчання військовослужбовців. Через це Гладков направив відповідні запити до Міністерства оборони РФ та військової прокуратури.

На даний момент Слідче управління Слідчого комітету РФ по Белгородській області очолює генерал-майор юстиції **Захаров Станіслав Александровіч**. Цю посаду він обіймає з 2020 року. До призначення в Белгородську область Захаров працював у центральному апараті Слідчого комітету Росії, де керував розслідуванням особливо важливих справ.

З початку 2023 року під керівництвом Захарова в регіоні було порушено [кримінальні справи](#), пов'язані з розкраданням коштів, виділених на будівництво оборонних ліній у прикордонних муніципалітетах. Зокрема, у квітні 2025 року Свердловський районний суд Белгорода заарештував директора будівельної компанії, якого підозрюють у розкраданні 11,5 млн рублів під час зведення опорних пунктів на першому оборонному рубежі. Слідство стверджує, що обвинувачений надав недостовірні дані про виконання та вартість робіт за контрактом, укладеним з Управлінням капітального будівництва Белгородської області.

1.8. Корупційні скандали та розслідування (2022–2025)

У червні 2023 року ФСБ [заарештувала](#) Владіміра Тебекіна, колишнього голову Громадської палати Шебекіно та почесного президента обласної Федерації боксу, а також бізнесмена Геннадія Бобрицького, ексдиректора керуючої компанії "Приоскол'є". Їх звинуватили у створенні організованої злочинної спільноти (ОЗГ), шахрайстві в особливо великих розмірах, незаконній

банківській діяльності та займанні вищої посади в кримінальній ієрархії. З 2000-х років Бобрицький використовував свої зв'язки з колишнім губернатором Євгеном Савченком, щоб отримати контроль над муніципальними активами та бізнесом у регіоні. Зокрема, їм інкримінували привласнення ринку "Ювілейний" у Старому Осколі та заводу "Енергомаш" у Белгороді, а також розкрадання 150 млн рублів, виділених на будівництво спортивного комплексу в Шебекіно. За даними слідства, виведені за кордон активи можуть бути втрачені росією, а решта підприємств можуть бути націоналізовані, щоб частково покрити збитки.

У Белгородській області з 2022 року активно реалізуються [проекти з будівництва оборонних споруд](#), відомих як "лінія вирізу". Однак ці ініціативи супроводжувалися низкою скандалів, пов'язаних із розкраданням бюджетних коштів та неефективним використанням ресурсів.

У березні 2025 року [директора](#) новосибірської компанії "Стройінвестрезерв" Сергія Петрякова заарештували за звинуваченням у шахрайстві під час будівництва фортифікаційних споруд у Белгородській області. Слідство встановило, що Петряков завищував вартість будівництва опорних пунктів на першій лінії оборони та подавав сфальсифікований звіт про виконання робіт, які насправді не відбулися. В результаті його підприємство незаконно отримало з бюджету 11,6 млн рублів. Компанія «Стройінвестрезерв» була одним з найбільших підрядників з будівництва фортифікаційних споруд в регіоні, отримавши з бюджету майже 1 млрд рублів.

Загальна сума, витрачена на будівництво оборонних споруд в Белгородській області, склала близько 10 млрд рублів. Однак ефективність цих інвестицій сумнівна. Журналісти зазначають, що якість роботи залишає бажати кращого, а самі структури часто не виконують своїх функцій. Наприклад, у селі Казінка працівники скаржилися на затримки виплат та погані умови праці.

Крім того, у 2024 році відбулося [скорочення фінансування](#) на відновлення зруйнованої інфраструктури. Якщо у 2023 році на ці цілі було виділено 9,4 млрд рублів, то у 2024 році – близько 3 млрд рублів, незважаючи на триваючі обстріли та руйнування.

Ситуація загострилася у травні 2025 року, коли був [заарештований](#) віце-губернатор з майнових та земельних відносин Рустем Зайнуллін. Його взяли під варту на два місяці за підозрою у шахрайстві (ч. 4 ст. 159 КК РФ). Слідство вважає, що він у складі організованої групи заволодів щонайменше 32 млн рублів, завищуючи вартість робіт і матеріалів для будівництва укріплень. Паралельно губернатор В'ячеслав Гладков повідомив про результати внутрішньої перевірки, яка виявила завищення обсягів робіт на 109 млн рублів у підрядних компаній, зокрема «Регіон Сибір» та «ЕкоРесурс 36». Арешт Зайнулліна став найбільшим корупційним скандалом у команді Гладкова і поставив під сумнів його образ «губернатора-господарника».

1.9. Партійна система

Партійна система Белгородської області характеризується високим ступенем домінування партії «Єдина Росія» при мінімальній активності парламентської та позапарламентської опозиції. Ця структура будується на основі загальнофедеративної моделі політичного управління, але має свої особливості

в регіоні, пов'язані з соціальною структурою населення, близькістю до кордону і сучасними воєнно-політичними реаліями.

Протягом останніх двох десятиліть «Єдина росія» зберігає беззаперечне лідерство на всіх рівнях виборів. На [виборах](#) до Белгородської обласної думи сьомого скликання, що відбулися у вересні 2020 року, партія «Єдина росія» набрала 63,95% голосів, що забезпечило їй абсолютну більшість у законодавчому органі регіону. Комуністична партія рф набрала 13,2%, ЛДПР - 6,58%, а Російська партія пенсіонерів за соціальну справедливість - 5,11%.

Однією з особливостей політичного життя регіону є майже повна відсутність громадської активності опозиції. У таких умовах, які пов'язані з постійними [обмеженнями на проведення мітингів](#) та публічних заходів, політичний простір поза партією «Єдина росія» та її союзниками практично паралізований.

Голови районів і міст, як правило, висувуються або підтримуються «Єдиною росією», а всі місцеві виборчі кампанії проходять в умовах високої адміністративної мобілізації. Як приклад можна навести вибори голів [Шебекінського](#) і [Губкінського](#) районів, де альтернативні кандидати або не були допущені до участі у виборах, або отримали мінімальну підтримку.

1.10. Особливості політичних процесів в умовах війни (з 2022 року)

З початку повномасштабної війни в Україні у лютому 2022 року політичні процеси в Белгородській області зазнали глибоких змін. Регіон, який вперше за десятиліття опинився в зоні бойових дій, фактично перейшов на [режим роботи в антикризовому управлінні](#) та мобілізаційній економіці.

Однією з найбільш помітних особливостей політичного процесу стало посилення ролі правоохоронних органів у регіональному управлінні. Вже у березні 2022 року в регіоні були розгорнуті додаткові підрозділи Міністерства оборони, Національної гвардії та ФСБ, діяльність яких стала критично важливою для забезпечення безпеки кордонів. [Силовики взяли на себе питання](#) питання громадського порядку, мобілізації, контролю за переміщенням громадян та інфраструктури, а також координації гуманітарної допомоги в районах, що зазнали обстрілів.

Губернатор В'ячеслав Гладков адаптував управління регіоном до нових реалій, фактично переформатувавши роботу обласного уряду в бік кризового штабу. На муніципальному рівні створено систему координаційних центрів, за допомогою яких здійснювалося оповіщення населення про надзвичайні ситуації, евакуацію постраждалих, ремонт пошкодженої інфраструктури та розподіл гуманітарної допомоги. Важливу роль у цій системі відігравали волонтерські організації, які часто підтримувалися регіональними органами влади та структурно інтегровані у вертикаль управління.

Політичне життя регіону різко мілітаризувалося. Програмні документи та публічні заяви влади почали концентруватися на темах безпеки, мобілізації, допомоги армії та соціальної підтримки постраждалих. В регіоні активно просувалися ініціативи зі [створення захисних споруд](#) у прикордонних районах, а також програми підтримки мобілізованих громадян та їхніх сімей.

Виборчі процеси, що відбувалися у 2022–2023 роках, характеризувалися повним [домінуванням кандидатів](#) від партії «Єдина Росія», а політичні кампанії були максимально деполітизовані та зведені до гасел про стабільність, підтримку армії та консолідацію суспільства. Виборча активність на муніципальних виборах восени 2023 року в низці округів регіону становив менше 30%, що відображає загальне зниження інтересу до виборчої політики на тлі воєнних дій.

Важливою особливістю стало [посилення контролю](#) за інформаційним середовищем. Регіональна влада посилила співпрацю з федеральними ([військові кореспонденти](#)) та регіональними ЗМІ, пропагуючи наративи про [героїзм військових](#) та мешканців прикордонних районів, [патріотизм](#), [ефективність влади](#) та необхідність національної єдності негативна інформація: блокування, попередження від Роскомнагляду.

Зрештою, особливу роль у політичних процесах почала відігравати робота з гуманітарних питань. Хвилі внутрішньо переміщених осіб, евакуйованих із зон обстрілів у Шебекінському, Грайворонському та Валуйському районах, стали додатковим навантаженням на соціальну інфраструктуру та політичну систему області. У відповідь на це були розроблені [регіональні програми соціальної адаптації переселенців](#), надання тимчасового житла, [медичної](#) допомоги та інших виплат, а також підтримка з боку різного роду [фондів](#). Ця діяльність активно висвітлювалася у провладних ЗМІ.

1.11. Великий бізнес у регіоні в контексті війни, санкцій та політичного контексту

До початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році Белгородська область вважалася одним із найбільш економічно стабільних регіонів Росії. Потужний агропромисловий комплекс, розвинена гірничодобувна промисловість та металургія забезпечили регіону статус «донорського» суб'єкта з профіцитним бюджетом. Однак після початку бойових дій та запровадження міжнародних санкцій проти ключових секторів російської економіки, включаючи металургію та аграрний сектор, регіон зіткнувся з серйозним завданням економічні труднощі. Багато підприємств втратили доступ до іноземних ринків, технологій та фінансування, що скоротило їхні доходи та збільшило залежність регіону від федеральних субсидій. Так, у 2024 році [дефіцит бюджету області становив](#) 17,2 млрд рублів, при доходах – 124,5 млрд та видатках – 141,7 млрд рублів.

Тим не менш, великі підприємства продовжують працювати в регіоні, забезпечуючи значну частину податкових надходжень. Серед них можна виділити:

- **ТОВ «ЕКЧ ЕФКО-КАСКАД »** є одним з найбільших виробників олійно-жирової продукції в Росії, з виручкою в 378 млрд рублів.
- **АТ «Стойленський ГЗК»** - гірничо-збагачувальний комбінат, що спеціалізується на видобутку і переробці залізної руди, з виручкою в 166 млрд рублів.

- **ТОВ «Група компаній «Русагро»** - агропромисловий холдинг, що займається виробництвом цукру, м'яса та олійно-жирової продукції, з виручкою від 80 млрд руб.
- **ЗАТ «СК «Короча»** - підприємство, що спеціалізується на виробництві м'ясної продукції, з виручкою в 73 млрд рублів.
- **ТОВ «Агropоставка МТ»** - компанія, що займається поставками сільськогосподарської продукції, з виручкою від 69 млрд руб.
- **АТ «Приосколля»** - один з найбільших виробників м'яса птиці в Росії, з виручкою в 59 млрд рублів.
- **ТОВ «РУХ»** - підприємство, що спеціалізується на логістичних і транспортних послугах, з виручкою від 50 млрд руб.
- **АТ «ЕФКО»** є виробником олійно-жирової продукції з виручкою 46 млрд руб.
- **ТОВ «Газпром міжрегіонгаз Белгород»** є постачальником природного газу, з виручкою 39 млрд рублів.
- **ТОВ «Белгранкорм»** - агропромисловий холдинг, що займається виробництвом кормів і м'яса птиці, з виручкою в 37 млрд рублів.
- **ТОВ «ТД «Агро-Білогір'я»** - торговий дім, який реалізує продукцію агропромислового комплексу, з виручкою від 35 млрд руб.
- **ТОВ «Беленергомаш-БЗЕМ»** - підприємство з виробництва енергетичного обладнання з виручкою від 31 млрд рублів.
- **ТОВ «ЗК «ЕФКО-Південь»** є підрозділом групи ЕФКО, з виручкою 31 млрд рублів.
- **ТОВ «АСК»** - будівельно-девелоперська компанія з виручкою від 30 млрд рублів.
- **ТОВ «Зернова компанія ЕФКО»** - підприємство, що спеціалізується на переробці зернових культур, з виручкою 29 млрд рублів.
- **ТОВ «Слов'янка-Торг»** - торгова компанія з виручкою від 27 млрд рублів.
- **ТОВ «МПЗ Агро-Білогір'я»** - м'ясокомбінат з виручкою 27 млрд рублів.
- **ВАТ «Белгороденергозбут»** є постачальником електроенергії з виручкою в 26 млрд рублів.
- **ТОВ «ЕФКО Фуд Інгредієнтс»** є виробником харчових добавок та інгредієнтів, з виручкою 26 млрд руб.
- **ТОВ «Прохорівський комбікормовий завод»** - підприємство, що виробляє комбікорми, з виручкою в 21 млрд рублів.

З повним переліком підприємств Белгородської області можна ознайомитися [тут](#).

Що стосується багатіїв Белгородської області у 2024 році, то цей список є не лише списком успішних підприємців, а й своєрідним зрізом політичної та економічної структури регіону. Багато людей зі списку пов'язані з колишніми чиновниками, депутатами та впливовими сім'ями, що підкреслює тісний взаємозв'язок бізнесу та влади в регіоні.

Рейтинг 2024 року зазнав суттєвих змін: підприємець Геннадій Бобрицький, який раніше займав 71 позицію, вийшов на перше місце завдяки перереєстрації великого агрохолдингу на своє ім'я. Цей крок, незважаючи на наявність кримінальної справи, дозволив йому обійти багаторічного лідера списку Володимира Зотова. Також у рейтингу з'явилося понад 25 нових облич, серед яких родичі відомих політиків та бізнесменів. Деякі з них раніше не були публічними особами, але зараз займають високі посади завдяки активам, випущеним на їх ім'я.

Примітно, що до списку потрапили представники сімей, члени яких раніше були замішані в корупційних скандалах або мали зв'язки з кримінальними структурами. Наприклад, одного з учасників рейтингу Владіміра Тебекіна, який раніше займав високі посади в регіональній владі, заарештували за звинуваченням у шахрайстві та незаконній банківській діяльності. Однак його родичі, в тому числі син Дмитро Тебекін, продовжують володіти значними активами і займають високе місце в списку.

Таким чином, рейтинг відображає не тільки економічні, а й політичні реалії Белгородської області, де тісно переплітаються бізнес і влада. З повним списком найбагатших людей регіону можна ознайомитися за посиланням: [ТОП-100 багатіїв Белгородської області - 2024](#).

Незважаючи ні на що, Белгородська область має значний економічний потенціал завдяки своєму географічному положенню, розвиненій промисловій базі та величезним запасам корисних копалин. Регіон бере активну участь у [зовнішньоекономічній діяльності](#), підтримуючи торговельні відносини з різними країнами.

Основу експорту регіону складають метали та вироби з них, а також продовольчі товари та сільськогосподарська сировина. Найбільшими експортерами є підприємства металургійного та агропромислового секторів, такі як Лебединський ГЗК, Оскольський електрометалургійний завод, «Агро-Білогір'я», «Міраторг» і ЕФКО. Як наслідок, індекс промислового виробництва у січні-лютому 2025 року становив 99,3%. В умовах нових реалій ці компанії постачають свою продукцію до країн Азії та Близького Сходу.

В результаті, згідно з офіційною статистикою, середня заробітна плата за січень 2025 року склала 69 тисяч рублів, зареєстрований рівень безробіття склав 0,23%, що свідчить про високу зайнятість місцевого населення на містоутворюючих підприємствах і попит на їх продукцію.

Імпорт регіону представлений машинами та обладнанням, хімічною продукцією, а також продовольчими товарами. Основними торговельними партнерами Белгородської області є Китай, Туреччина, Республіка Білорусь і Казахстан. Співпраця з цими країнами сприяє розвитку економіки регіону та зміцненню його позицій на міжнародному ринку, а також сприяє доставці дефіцитних санкційних товарів, які не можуть бути безпосередньо доставлені до росії.

В цілому Белгородська область демонструє активну зовнішньоекономічну активність, що сприяє підтримці її промислового і сільськогосподарського потенціалу на певному рівні. Розвиток експортно-імпортних операцій забезпечує надходження іноземної валюти, створення нових робочих місць та підвищення рівня життя населення регіону.

Однак, як уже згадувалося, в останні роки регіон зіткнувся з фінансовими труднощами через розв'язану федеральним центром війну, що призвело до зростання залежності від федеральних субсидій і втрати статусу «донорського» суб'єкта з профіцитним бюджетом.

1.12. Громадянське суспільство та громадські ініціативи

До 2022 року громадянське суспільство в Белгородській області розвивалося відповідно до загальноросійських тенденцій, характеризувалося помірною активністю в соціальних, культурних та екологічних проєктах з мінімальною участю в гострому політичному порядку денному та критиці. Разом з тим, з початком повномасштабного збройного конфлікту в Україні характер функціонування громадянського суспільства в регіоні суттєво змінився, набувши рис мобілізаційної моделі.

На момент 2021 року в Белгородській області налічувалося близько 2 тисяч некомерційних організацій (НДО), серед яких переважали структури, пов'язані з підтримкою інвалідів, ветеранів, пенсіонерів, екологічними проєктами та розвитком волонтерського руху. Традиційно, як і у всій росії, великі громадські організації мали тісні зв'язки з владою і брали участь в реалізації соціальних програм через механізми грантової підтримки.

З початком війни пріоритети кардинально змінилися. На перший план вийшли ініціативи, пов'язані [з наданням гуманітарної допомоги](#) постраждалим у прикордонних районах, підтримкою мобілізованих та їхніх сімей, а також організацією волонтерських рухів. Однією з ключових структур є Регіональна громадська організація «Волонтери Белгородської області», яка координує збір гуманітарної допомоги, роботу евакуаційних пунктів та логістику для видачі продуктів харчування та медикаментів.

Губернатор В'ячеслав Гладков активно [інтегрував волонтерські та благодійні організації](#) в систему управління кризовими ситуаціями. При обласній владі створено оперативні штаби для координації роботи громадських організацій у надзвичайних ситуаціях. Така мобілізаційна модель передбачає безпосередню адміністративну підтримку «правильних» громадських ініціатив та жорсткий контроль за їхньою діяльністю.

Водночас посилено контроль за незалежними громадськими організаціями та активістами. У 2023 році у Белгородській області були випадки затримання та переслідування антивоєнних активістів. [За даними «Голосу Америки»](#), антивоєнних активістів у регіоні затримують, заарештовують, залякують, шантажують, катують, судять.

Примітно, що в Белгородській області практично зникли [публічні протестні ініціативи](#). Навіть в умовах обстрілів і руйнувань у прикордонних районах акції протесту проти недостатнього захисту громадян або неефективності евакуаційних заходів не набували організованого характеру. Найімовірніше, це пов'язано як із високим рівнем [страху місцевого населення](#) перед можливими утисками з боку влади, так і з превентивними заходами з боку правоохоронних органів.

На початку війни поліція Белгорода зупинила [29 спроб](#) проведення акцій протесту, з яких 28 – одиночні пікети. У 2024 році не зафіксовано жодної несанкціонованої акції протесту, що може свідчити про жорсткий контроль з боку правоохоронних органів.

В результаті такої політики з боку влади до населення в травні 2025 року Гладков заявив, що завдання влади полягає в тому, щоб допомогти людям впоратися з лихом, але не поліпшити їх матеріальне становище. Він зазначив, що деякі мешканці навмисно залишають старі автомобілі на вулиці, сподіваючись на їх пошкодження під час обстрілів, щоб [отримати компенсацію](#).

Такі заяви можуть або вже посилюють недовіру між населенням та владою, особливо в умовах постійної загрози обстрілів та нестабільної ситуації.

Незважаючи на загальну тенденцію замовчування або викривлення інформації про кризові прояви в межах Белгородської області, навіть російські військові пропагандисти та військові кореспонденти подекуди були змушені [висвітлювати напругу](#) між місцевим населенням та владою. Особливо це актуально в ситуаціях, коли масштаб проблеми стає занадто очевидним, щоб його ігнорувати, як це було в контексті евакуаційних робіт.

Водночас «лояльні» громадські [ініціативи продовжують існувати у вузькоспеціалізованих сферах](#). Наприклад, у Старому Осколі, Губкіні та Белгороді розвиваються рухи, пов'язані з підтримкою культурних проєктів, екологічних акцій, пам'ятних заходів, присвячених краєзнавству та патріотичному вихованню молоді.

Громадянське суспільство в Белгородській області після 2022 року зазнало значної трансформації: від помірно активного та відносно незалежного сектору до моделі мобілізованої участі громадськості під контролем виконавчої влади.

1.13. Інформаційна політика та контроль за засобами масової інформації

Інформаційна політика в Белгородській області зазнала кардинальних змін з початку повномасштабних бойових дій у 2022 році, перейшовши від відносно м'якого управління медіапростором до моделі жорсткого контролю та тотального регулювання інформаційних потоків. Цей процес був зумовлений необхідністю збереження соціальної стабільності на тлі загроз на кордонах та постійних кризових ситуацій.

До 2022 року медійне середовище Белгородської області було типовим для російських регіонів зразком: домінування державних та провладних приватних ЗМІ, наявність обмеженої кількості незалежних видань, вкрай слабка активність альтернативних платформ. Провідними офіційними засобами масової інформації стали державне інформаційне агентство [«БелПресса»](#), телеканал [«Мир Білогоря»](#), а також ряд муніципальних газет, таких як [«Белгородська правда»](#). Ці ресурси були орієнтовані на позитивне висвітлення роботи влади, соціальних новин та місцевих культурних подій.

Після лютого 2022 року інформаційна політика кардинально змінилася. Влада області перейшла до режиму жорсткої координації медіаактивності. Офіційні регіональні ЗМІ, ймовірно, отримали вказівку зосереджувати увагу на [темах безпеки](#), мобілізації, героїзму місцевих жителів і [підтримки Збройних сил росії](#).

Одночасно була запроваджена практика регулярних брифінгів губернатора В'ячеслава Гладкова для інформування населення про ситуацію в прикордонних районах і заходи, що вживаються владою.

Особливе місце в інформаційній стратегії зайняло використання соціальних мереж, в першу чергу Telegram. Майже всі ключові органи влади та державні ЗМІ Белгородської області мають власні канали в [Telegram](#), де оперативно публікуються повідомлення про нові обстріли, евакуаційні заходи, ремонт пошкодженої інфраструктури та гуманітарні ініціативи. посяти паніку, а також підняти так звану ефективність діяльності Гладкова та всіх органів влади в регіоні.

Значно посилено контроль за альтернативними джерелами інформації. У регіоні, як і по всій Росії, розпочалася практика регулярного моніторингу соціальних мереж [на предмет поширення "неправдивої інформації"](#), а також блокування сайтів та пабліків, які публікують матеріали, які можуть "дискредитувати ЗС РФ" або "посяти паніку серед населення". Роскомнагляд та обласні прокуратури активно використовують законодавство про "фейки" та "дискредитацію армії" для тиск на блогерів, адміністраторів груп у соціальних мережах та незалежних активістів.

Фактично [в Белгородській області, як і на решті території країни, не залишилося незалежних ЗМІ](#). Ті невеликі приватні видання, які раніше намагалися зберегти редакційну незалежність, або припинили свою роботу, або перейшли на повністю нейтральний/[підтримуючий](#) інформаційний порядок денний, або [суттєво пом'якшили](#) риторику публікацій. Можливості для [незалежної журналістики](#) В регіоні і по країні в цілому на даний момент практично зведені до нуля.

Інформаційна політика включає також елементи пропагандистської роботи, спрямованої на підтримання високого морального духу населення. Організуються патріотичні заходи, тематичні заняття в школах, зустрічі з ветеранами, акції пам'яті та підтримки армії. Ці події висвітлюються в регіональних ЗМІ в рамках загальної політики консолідації суспільства в умовах воєнної загрози.